

5na jaro.

Majo - Nr 5.

P A C O kaj J U S T E C O

Monata revuo de la grupo Brugge

Sekcio de Flandra
Ligo Esperantista

Prezidanto: Drs F.ROOSE, J. & M. Sabbestraat, 12, Brugge.
Sekretariejo: ROOSE-DE KERSGIETER, J. & M. Sabbestraat, 12, Brugge.
Propagando: MAERTENS Gr., Nieuwstraat, 54, Assebroek.
Poštonto: 291429, Maertens Gr., Assebroek.

De Vrije Radio Tribune.

Op Vrijdag 15 Maart 11. ging voor de radio van den Vlaamschen zender Brussel het debat door over de noodzakelijkheid van een internationale taal. Leiding had de Heer Marcel COOLE

Voor al de leden van onze groep "Paco kaj Justeco" is dat een groote ontgoocheling geworden. Niet omdat er niet meer propaganda werd gemaakt voor Esperanto. Doch om de onbenulligheid dier uitzending. En als alle volgende débatten op dezelfde manier gevoerd en geleid worden, welnu dan heeft deze vrije radio tribune niet het minste nut en is het jammer voor de onkosten die er aan besteed worden.

De fundamentele fout ligt wel hierin dat niet een ter zake bevoegd mensch die débatten leidt. En dan kan de eerste de beste stommerik klinkklare onzin over een bepaald onderwerp insturen, hij heeft kans zijn nonsens voor de micro te mogen uitkramen, want de leider kent er toch niets van. Het spreekt dan ook vanzelf dat voor de ongewijde luisteraars geen enkel sprankeltje licht in de aangeroerde kwestie te bespeuren valt.

Wij leggen nader uit. Door enkelen werd geargumenteerd tegen Esperanto. Goed. Maar welke argumentatie! Iemand beweerde dat een neutrale wereldtaal na korten tijd, gezien het gebruik over gansch de wereld, wel moet dialecten beginnen krijgen. Welnu, iemand die op de hoogte is van de zaak weet dat Esperanto nu al meer dan een halve eeuw bestaat en dat er volstrekt geen dialecten in zijn. Dat argument is door de feiten al lang, al heel lang weerlegd. Een andere verklaarde dat een neutrale wereldtaal onmogelijk kan dienen om gedachten en gevoelens uit te drukken. Nog eens, van waar haalt hij die wetenschap? Heel zeker niet uit zijn kennis van die wereldtaal want dan zou hij weten dat -naast het vele onbenullige werk, dat geven wij grif toe- er ook parels van litteratuur in het Esperanto bestaan. En een heusche leider van zoo een débat zou dat ook moeten weten en bijgevolg dergelijke schrijvelarijen naar de scheurmand verwijzen. Het pleidooi van onze vriend G. De brouwere stak goed ineen. Doch hij moest te veel zeggen in het kort tijdsbestek en sprak daardoor te rap. En hij hield zich niet aan de opgegeven taak: de noodzakelijkheid einer wereldtaal. Daardoor gaf de leider ook weer blijk van zoo maar van alles wat te willen opdisschen.

We srpeken dan nog niet eens over de eerste zeever van die mijnheer De Vleeschauwer. Want dat was nu eens echte zeever! Een historietje waar St Pieter bij te pas kwam, totaal buiten de zakelijkheid van het débat om. Of was dat misschien om ook de tout-petits onder de luisteraars tevreden te stellen?

Waaover bvb. ernstig kan geredetwist worden dat is hierover: of de kennis van drie of vier der voornaamste talen niet volstaat en of die kennis den mensch niet veel verder brengt dan de kennis einer neutrale wereldtaal. Men kan begrijpen dat niet ieder inziet dat een dergelijke oplossing plaats- en tijdbeperkt is.

Zoo kunnen er nog interessante betogen pro en contra zijn. En wij weten dat dier er wel te vinden waren in de massa inzendingen.

Meer oordeelkundige schikking der ingezonden stukken en een leider die ter zake bevoegd is!

Drs F.ROOSE.

Libera Tribuno.

Okaze de la detruo de la Izermemonumento ni ricevis la jen sekvan-
tan artikolon.

Jam deposit longa tempo la redakcio sugestis al la legantoj ke ili ensendu artikolojn pri kiu ajn temo. Ni tiam diris ke, se envenas ideo-priskriboj pri kiuj la redakcio ne povas respondaci, ke ni publikigos ilin sub speciala rubriko de "libera tribuno" en kiu eventuale poste povas aperi kontrauargumentoj. Jus kiel ni en nia grupo jam lasis du samideanojn paroladi pri tre delikat³ temo kiu povaz okazigi viglan interdisputadon ni nun ankau allasas ĉi-tiun redaktitajon. Ni faras ĝin same "pro dokumenta informigo" kaj ni esperas ke oni kapablos akcepti ĝin kun la samaj objektiveco kaj sinsuperrego kiel niaj gemembroj akceptis la du menciatejn paroladojn.

La Redakcio.

La detruo de la Izermenumento.

* Mi estis studanta kiam Sabaton la 16an de Marto je la 19a horo mi turnis la radioaparatbuttonon por audi la novajojn. La unua novajo-lakonika- konatigis la jus okazintan detruon de la Izermonumento. Brutala, cinika fakto, nenio plu ŝangebla al ĝi, kiu konsternis min. Mi estis tiel skuata ke mi havis la impreson ke neniam plu venos momento en mia vivo dum kiu mi kapablos esti komplete feliĉa. La Izermonumento, la sola belega militmonumento inter la nombrega amaso da fuĝmonumentoj en nia lando, ne plu ekzistas. Estis kvazaŭ la radioaparato diris al mi neatendite: viaj gepatroj, fratinoj, edzino estas mortaj. Kom da belaj momentoj mi ŝuldas al tiu Izerkruco.

La krimuloj kiuj faris tion trafis min plej profunde. Ili detruis la enstonigon de tio kio estas la sintezo de mia vivo. Gi estis kruco.

Kaj kiel kruco ĝi montras ke la tuta vivo estas tia kaj ni scias ke la kruco estas la lasta afero en la vivo. Je la fino de la vivovojo staras la kruco. Kaj tiu kruco montris supren kaj havis la belan devizon: ĉio por Flandrujo kaj Flandrujo por Kristo. Kaj per tio ĝi signifis ke ekzistas io alia kaj io pli valora ol la nura si nem. Kaj inspirata de tiu kruco, mi, kaj mil kaj dekmil aliaj, decidis dediĉi nian vivon al la felico de la aliaj homoj, montri al ili la vojon al la regno de la belo, de la justeco, de la ordo. Ree eħas en mi la voĉo de "Nele" la voĉo plendanta de nia suferanta Flandrujo.

Mi memoras epizodon el mia juna vivo. Pro miaj idealoj la mezlernejo forpelis min. La lernejoj ja toleras nek la tro malbonajn elementojn nek la tro bonajn. Mi klopodis por esti akceptata en alia mezlernejo ĉe alia urbo. Mi iris al instituto proksima kie staras la Izerkruco. Sama rezultato: rifuzo. Mi revenis per vagonaro. La vagonaro pasis preter la monumento. Mi staris, rigardis tra la fenestro al tiu impona monumento, tiuj altaj levigantaj skulptitaj figuroj, la majestaj kruco kaj devizo. Mi havis ĉirkaŭ tiu tempo terurajn malfacilajojn ĉiuspeccajn. Sed ŝajnis al mi ke je tiu momento mi komuniis kun la mortintaj kiuj kuſis tie, ke mi ankaŭ alportis ian oferon kune kun ilia grandega ofero, ke mi iomete indis je ili kaj rajtis rigardi plenokule tiun turon pri la ofero... kaj, dum mi kantis unu de tiuj kantoj de Rodenbach, mi estis felica.

Tiu turo ne plu ekzistas.

Kelkaj friponoj klopodas por semi dubon pri tiuj kiuj detruis ĝin. Sed kiam ni scias ke la malameginda Dernière Heure nomas ĝin bone farita laboro, kiam ni scias ke altrangaj militistaj personoj parolis pri okazonta detruo kaj opiniis la nunan tempon konvena; kiam ni scias ke soldatoj de la malminigbataljono la du sinsekvajn antauajn tagojn laboris tie kie depost longa tempo ne plu estas minoj; kiam ni scias ke la laboro estas farita de teknikaj specialistoj, tiam ni havas la moralan certecon pri la kulpuloj.

Tiu turo ne plu ekzistas.

Sed tion mi scias. Tiuj kiuj detruis nian Izerturon sammomente en la koro de miloj kaj miloj da homoj detruis ankaù la belgan ŝaton.

Ie en urbeto penetras jam la proksimiganta kanontondro. Estas ja la Angloj kiuj alvenas. La milito preskaŭ finiĝas. Fortaj bataloj okazas tamen ankoraŭ je la Nederlandaj landlimoj. La homoj atendas la liberigantojn. La plej multaj estas kaŝitaj en la keloj; aliaj kuragas rigardi tra la fenestroj. Nur en la kliniko ĉiuj estas al la laboro. Kiom da hommizerio! Jam tri tagojn tute ĝi estas plenplena je vunditaj homoj. La keloj estas plenaj kaj restas nur kelkaj litoj disponeblaj. Ciam oni audas voki kaj ĝemi. Ciuj petas por esti helpata, sed oni nur trovis unu kuraciston kapablan por fari la necesajn operaciojn. Jam dum la tuta tago kaj nokto la kuracisto, monaĥinoj kaj flegistinoj staras apud la operaciobablo. Bedaŭrinde! ne ŝajnas veni fino al la vico de la vunditoj. Oni havas apenaŭ tempon por pripensi kio okazas ekstere. Akvon kaj lumon oni ne havas. Oni devas helpi sin per poŝlampo. Nur per plej forta penado oni tenas sin staranta. Jus, oni forportis la lastan homon el la operacionsalono kiam la pordo malfermis kaj oni enportas kampliton kun viro, de kiu oni rimarkas nur la kapon ripozantan sur paljo. Kiam la viroj metas la liton sur la planko li diras kun malestimo: "estas nur Germano". Je tiuj vortoj la aliaj diras: "kion oni nun ankoraŭ ricevis!" Sed baldaŭ oni ne plu mokridas, kiam la kuracisto proksimigas kaj levas la kovrilon, kiu estas sur la soldato. La unuan momenton ĉiuj malproksimigas. En la ĉambro disvastiĝas odoro kiel de putriĝo. Lia brako estis transpafita, oni prizorgis lin sed ĉar liaj kamaradoj devis forkuri onimetis lin en fosajo. Li ne plu scias kiom da tempo li restis en la fosajo. La Germana kliniko estis forlasita kaj tiamaniere niaj knaboj trovis lin. Liaj vestaĵoj estas nur ĉifonoj kaj lia brako estas abomena por vidi. Subite li malfermas la okulojn. Belaj bluaj okuloj, kiuj nun ĉirkaŭrigardas kun io en tiu rigardo kiu entenas tutan homvivon; io, kiun oni ne kapablas priskribi; rememoro al ĉio, kio forpasis; peto pri helpo kaj amikajo; tiel rigardas tiuj okuloj al la ĉeestantoj. Ciuj estas frapitaj gis en la profundo de l'animo. La kuracisto proksimigis kaj diras: ne timu, amiko, ni resanigos vin. Dum ke oni preparas cion por la operacio de la brako la soldato rakontas ke estas jam kvar jarojn ke li batalas en la milito; li havas edzinon kaj kvar infanojn. Poste li demandas por ricevi la lastajn Sanktajn Sakramentojn, antaŭ la operacio. Malfacile li prenas sian rozarion el sia poŝo kaj demandas: "se mi mortos, sendu tiun rozarion al mia edzino kaj skribu al ŝi ke mi estos mortinta felica; felica ĉar mi neniam mortigis homon." Li rakontis ke li certe ne estus vundita se li havis la kuragon de pafi al sia malamiko. Sed li ne volis mortigi kaj nun li kuſas tie elcerpita...rigardante... Ciuj kiuj ĉirkaŭstaras, ploras kaj estas tre kortsatataj. Post ke li ricevis la lastajn Sanktajn Sakramentojn la operacio komenciĝas. Ankoraŭ li rigardas je lasta fojo la ĉeestantojn kaj nun kun neelparolita dankesprimo en siaj okuloj. Oio estas trankvila kaj abomene brilas la sego de la kuracisto en la pala lumo de l'poŝlampo. Ciuj preĝas por la savo de tiu homvivo. La operacio bone sukcesis sed kiam la unua matenradio aperis, li jam fermis siajn okulojn por ĉiam. Neniam la ĉeestantoj forgesos tian morton kaj tiel multaj mortas kiel nekonataj herooj.

Rosa Jurion.

Gardenimpreso.

L.Simoens.

Novembro
griza aero
griza pluvo
malsekaj arboj
flavruĝaj folioj.
Benkoj izolaj
rondaj marĉetoj.
Silento premadas.
Tagoj lacadas.
Belrevoj faladas.

el la Nederlanda
trad. F.Roose.

Ni recenzas

H. Egerup: "D^ro Dorner" DANSK ESPERANTO FORLAG.
ÅABYHØ 1945. 208 pagoj prezo: 65 fr.

Tiu libro pritraktas la temon de la arta gravedigo de la virino. Unue venas kelkaj kazoj en kiuj la arta gravedigo estas, laŭ la opinio de la aŭtoro, dezirinda, necesa ĉu almenaŭ la solvo de la problemo. Poste venas la romaneto se ni rajtas nomi ĝin tia. La fino de la romaneto, en kiu oni multege interŝanĝas opiniojn, estas plensukcesa kaj felica. La merito de tiu libro estas ke ĝi devigas nin pensi kaj ke ĝi montras ke tre multaj problemoj sociaj, ekonomiaj, ktp. ktp. estas ligitaj al tiu afero. Ii ne sufice akcentas la moralan aspekton. Ĝi ankaŭ devigas nin pensi pri la celo de la geedzigo. Ni kredas ke la blosilo por la solvo kuſas en tio lasta. Kio estas la celo de la geedzigo ? Kaj laŭ la respondo donite al tiu demando oni jes ĉu ne pravigos la artan gravedigon.

Laù nia scio, el moralfilozofia flanko oni ne ankoraù multe pritraktis tiun temon. Strange! Oni ja devas fari ĝin! ĉu eble ĉar ĝi montras tiom la malfacilajoj? Ni esperas ke baldaù moralfilozofie tre kompetendaj personoj prijugos tiun ĉi libron.

Estas multaj preseraroj. La aspekto estas tre bona.

La unian de Aprilo, oni sendas la stultulojn kien oni volas.

Kial oni fakto ekspensis sendi precize la unuan de Aprilo la stultulojn je migrado, povas neniu ĝuste klarigi. Same kiel inter ni, preskaŭ en ĉiu lando oni devas esti singardiema tiun tagon. Antaŭ kelkaj jaroj, Amerika jurnalo konatigis grandlitere la sciigon ke la unuan de Aprilo sur la Washington Square troviĝos teleskopo, per kiu oni klare povos vidi la domojn kaj la vivantaĵojn sur la luno. La unuan de Aprilo troviĝis granda amaso sur la Washington Square, sed kio ne estis tie, vi povas certe diveni ĝin.

Aukau la Londonanoj estis iam viktimo de Ŝercajo. Tiun fojon la jur-naloj neniel estis en la komploto kaj ĝis la nuna tago oni tute ne povis eltrovi kiu fakte estis la stranga Ŝercemulo. Ciukaze ne povis esti malriĉulo ĉar verŝajne la Ŝercajo kostis al li sumegon da mono. Inter 25.000 kaj 30.000 homoj ricevis dum la 1-a April-mateno ĝentilan invitilon, zorgeme presitan sur bele brilanta papero, per kiu ili estis invitataj dum la posttagnezo al la Tower por ke ili ĉeestu la lavadon de la "blanka leono".

Estis multe da homoj, sed kio ne estis...

Sed la trompitaj Londonanoj ne povis indulge toleri ke ili ridindigis sin tiel ege. Se la ŝercisto estus koniginta sin, tiel certe ne estus mankintaj al li paron da blubatitaj okuloj kaj ripoj.

La Londona polico per ĉiuj fortoj estis venigita kaj havis la plej grandan penon por irigi la popolon for de la turo.

Inter tiuj, homoj certe estis kelkaj kiuj ne tre fidis pri tiu leon-afero sed... ili tamen kuniris por vidi.

Do, atentu bone je la unua de Aprilo.

Ne trompigu vin.

BANKARTIA: ETIENNE DE BOIS

N a c h t.

Tot in 't kanaal
reikt donker-diep geheim
van nacht en maneschijn...
In huivering
speelt stergeglim
met parels als een kind...

Zoo zacht als een hand
die het leven omprangt
in de nacht...
Verbijsterd waken de uren
de brandende vuren
van d'eewigheid...

Dien avond zonk zoo zacht de zon
en of ze haar geluk niet vinden kon
zoo ~~daagde~~^{zag} ze moe de oogen toe...
Toen spreidde d'avond sjalen
en zacht en weldoend daalde
nacht en tijd om mij...

X. Y. Z.

Angulo de la sercémuloj.

Depost la lasta raporto gajnis ankoraŭ du poentoj, Marie-Th. Roose, Germaine Mallet kaj Gilbert Bruyneel. Ni decidis ke la fabriketoj de enigmoj gejnos 5 poentojn. Do ni donas ilin al Roger Iserentant kaj al A. Spruytte. La rezultaton de la enigmo de R. Iserentant ni donos en proksima numero kaj, se estos multaj ensendoj, ni publikigos novan ordigon.

Jen por la nuna n° du enigmoj!

1) Silab-enigma.

ben bi br̄c bul di di for fra gla gla gri jo ko ko ko ko kom kre
kri kro kro lam lif mo mos no no pač pas pel pil plo po po por ri so
to to to to yes yo za zo

El la supraj 46 silaboj formu 23 du-silabajn kaj kvin-literajn vortojn kun la jenaj signifoj:

- 1.Versi larĝojn.- 2.Doma besto.- 3.Glatigi veston.- 4.Parto de la
vira vestaĵo.- 5.Ujo por akvo.- 6.Firia korpoparto.- 7.Granda festo.-
8.Koloro.- 9.Ludilo.- 10.Desegni per kudrilo.- 11.Patreto.- 12.Grava
malbonfaro.- 13.Monunuo en kelkaj landoj.- 14.Meblo.- 15.Ordigi la
harojn.- 16.Trinkilo.- 17.Paneto.- 18.Levilo.- 19.Ierneja skribilo.-
20.Varmigilo.- 21.Lumigilo.- 22.Parto de la parolo.- 23.Dolĉa trin-
kajo.

La mezaj literoj de la vortoj formas interesan kaj pravegan proverbon.

2) "Mia amiko S-ro Feliciano Vinbapt, kiu posedas bonfaman kaj multe vizitataten (ankaŭ de mi mem) trinkejon, antaŭ kelkaj tagoj rakontis al mi dum amika trinkado la jenan okazintajon:

-Kara amiko, vi scias, ke mia profesio ofte devigas min al plibonigado de la kvalitoj de la vinoj, kiujn mi servas al miaj estimataj gastoj. Dum tiu grava kaj utila agado mi havas kelkfoje tre interesaĵn spertojn. Ekzemple hieraŭ mi havis en du bareloj, en la verda kaj en la blua, vi ja konas ilin, ili staras en la norda angulo de mia kelo, precize la samajn kvantojn da pura vino. La enhavon de la verda barelo mi plibonigis alversante saman kvanton da bona, pura, freŝa, saniga akvo, kaj post tio mi alversis tiom da vino, kiom estis la jama miksite enhavo. Sed en la bluan barelon mi enversis tiom da vino, kiom jam estis en ĝi, kaj poste mi plinobligis la tutan enhavon de la du bareloj en la belan ruĝan barelon, kiu povas enteni 240 litrojn. Kaj imagu, la ruĝa barelo precize plenigis.

Mia amiko Feliciano post tio postulis, ke mi divenu, kiom da vino estis en la du bareloj aparte en la komenco, kaj kia estis fine la rilato inter vino kaj akvo en la ruĝa barelo. Sed mi ne sukcesis diveni tion. Ĉu eble la legantoj de "Paco kaj Justeco" povus kaj volus helpi min? Mi estus tre felica kaj danka."

Dumbarton Oaks en de toren van Babel.

(vervolg van ons Februari-nummer).

Mijn eerste rechtstreeksche contactnaam bestond uit een poging voor een betrekking in de vertaaldienst en minute opmaking van het secrétariaat te Geneve. Ik geraakte tot het schriftelijk examen en het interview. Ieder kandidaat moest een perfekte kennis hebben in een der officiële talen van de Bond, en zeer goed in de andere en in een derde naar zijn keus. Daarbij moest hij een zekere kennis hebben van een 4e taal.

Alles samen werden tenminste drie dozijntalen in de Bond gebruikt en de staf van het secretariaat vertegenwoordigde waarschijnlijk de fijnste groep praktische taalkundigen die ooit vergaderd werd. Menig ander bezoek heb ik er gebracht van 1931 tot 1957 soms als délégué van internationale organisaties, soms als leider van een studiegroep en soms als student voor opzoeken. In een bepaald geval was ik verantwoordelijk voor het project welke talen zouden gesproken worden door verschillende leden van een delegatie die kwam om een petitie in te dienen. Het was vrij moeilijk om de verschillende noodwendingen van de doelmatigheid en "persappeal" overeind te doen komen. De bond trachtte het gebruik van andere dan officiële talen te ontmoedigen, niet altijd met succes. Op de vergaderingen van den bond was het regel dat de officiële talen zouden gebruikt worden, wanneer het mogelijk was; en dat afgevaardigden die een andere taal gebruikten, hun eigen vertaler moesten meebrengen. Soms werden talen gebruikt voor dewelke het Bondssekretariaat geen experten beschikbaar had; bv. wanneer de Negus van Ethiopië, Haile Selassie, persoonlijk naar Genève kwam in 1937 om het geval van zijn land in 't Amhaarsch te pleiten.

In het Internationaal Werkbureau, hetwelk in 't algemeen meer vooruitstrevend was dan de bond, werd het zoo uitgewerkt dat Duitsch voor praktische doeleinden de derde officiële taal en Spaansch de vierde werd.

De officiële bekendmakingen van de I.L.O. bevatten een maandelijksch bulletijn in Esperanto.

Taalmoeilijkheden waren zo opmerkelijk dat er van meet af aan een levendige belangstelling bestond voor het probleem een praktische, neutrale en gemakkelijke internationale taal te aanvaarden. In de vergadering werden verschillende besluiten voorgelegd ten gunste van Esperanto geteekend door een dozijn afgevaardigden (Zuid-Afrika, Perzië, China, Tsjecho-Slovakië, Bulgarië, enz.) Zij werden verwiesen naar het Bondsekretariaat, met het verzoek het probleem en de Esperanto beweging te bestudeeren. De ondersekretaris van de Bond, Dr. Inazo Nitobe, (een van de weinige echte liberale staatslieden die Japan ooit heeft voortgebracht, woonde in 1921 als officieel waarnemer het 13de Esperanto Wereldcongres bij in Praag met 2.561 afgevaardigden.) Hij kende weinig Esperanto wanneer hij in de Tsjecho-Slovaaksche hoofdstad kwam. Weinige dagen nadien, nochtans was hij bekwaam alle discussies te volgen, en hij werd enthousiast over het Esperanto.

Een jaar later werd een rapport getiteld "esperanto" als internationale hulptaala gepubliceerd in 't Engelsch en Fransch door het Bondssekretariaat. Samengesteld op een concrete manier door een Internationale autoriteit, is dit rapport, dat krachtig het Esperanto aanbeval, sindsdien immer een van de belangrijkste documenten gebleven over het vraagstuk van de Internationale taal. De belangrijkste conclusies kunnen als volgt opgesomd worden:

1. Het vraagstuk van een diplomatische taal terzijde gelaten, schijnt de nood aan een internationale taal voor rechtstreeksche internationale betrekkingen scherp gevoeld te worden.

2. De meerderheid van de uitstekende wetenschappelijke en commerciële organisaties, die het vraagstuk bestudeerd hebben, verklaart zich ten gunste van een neutrale en vereenvoudigde taal, welke in geen geval het prestige van de nationale letterkundige talen zou bedreigen, en in 't algemeen wordt het Esperanto aanbevolen.

Esperanto lijkt daadwerkelijk de meest perfecte, en schijnbaar de eenvoudigste, en in ieder geval de meest verspreide van de talen te zijn, voorgesteld voor de overeenkomst.

4. Esperanto vervult de rol van een internationale taal, en een overvloedig gebruik in 't schrijven en 't spreken heeft haar de kwaliteiten van een levendige en plooibare taal gegeven, reeds ontwikkeld en bekwaam voor verder verrijking.

5. Het gebruik van Esperanto schijnt de geest van internationale solidariteit te verspreiden, volledig in harmonie met de doelen van den Natiën bond.

.../...

"Het rapport van den Natiënbon^d over het Esperanto zou zorgvuldig bestudeerd moeten worden door al diegenen die belast zijn met het uitwerken van de technische details voor de toekomstige wereldorganisatie."

Het Internationaal Werkbureau gjijg een stap verder dan de Bond. Het zond niet alleen zijn vertegenwoordigers naar de verschillende Esperanto Wereldcongressen, maar het deed een proefondervinding in het praktisch gebruik van de Internationale taal door het zenden van verschillende nieuwsartikelen in Esperanto, de Esperantisten van de gansche wereld vragende het te vertalen in hun eigen taal en te publiceeren in nationale en lokale bladen. De resultaten waren zoo schitterend dat de F.L.O. besloot een maandelijks bulletin in Esperanto uit te geven. Het werd vele jaren uitgegeven, ongeveer 10.000 copieën per maand, en het werd vrij uitgedeeld bijzender als aanvullingsbijdrage voor de revue "Esperanto" orgaan van de universele Esperanto Associatie in Genève (hetwelk nu zijn hoofdkwartier heeft in het Paleis Wilson, het vroeger sekretariaat van den Natiënbon^d.)

Wanneer het toegelaten is een bemerking te maken, ten overstaan van het bulletijn, dan mag een punt opgemerkt worden, dat het wat te "droog" was; en te technisch voor een algemeen publiek, en te kort om den specialist te voldoen. De beste oplossing zou zijn, wat mij betreft, een kort bulletin uit te geven, voor vrije circulatie, geschreven in een populaire en levendige stijl, en daarbij een omvangrijker journal, bevattend technische en statistieke data, die zouden kunnen verkocht worden op basis van een onderschrijving, hetwelk een deel van de kosten zou dekken, en zou vrij kunnen gezonden worden naar een korte uitgelezen lijst alleen.

Wanneer ik de I.L.O. voor het eerst bezocht, besloot ik het gebruik van Esperanto in deze organisatie te toetsen en vroeg de jonge dame op het ontvangstbureau om een rendez-vous met een officieel die mij een inlichting in het Esperanto zou kunnen geven.

Ik werd bijna onmiddellijk geleid naar het bureel van een der uitvoerende leden van het Departement van Inlichtingen, een Engelschman wiens naam ik mij niet herinner. Hij sprak uitstekend Esperanto en gaf mij alle inlichtingen die ik wenschte. Ik trachtte niet dezelfde procedure te volgen op het Bondssekretariaat waar bezoekers zonder officiële waardigheid niet zoo hoffelijk werden behandeld als bij de I.L.O. Ik weet nochtans dat daar een groot aantal Esperantisten onder de bedienden van den Bond waren. Esperanto steeg in rang onder de gebezigde talen, bezettend de zesde of zevende plaats. Grote krachtinspanningen werden in den Natiënbon^d gedaan om verdere resultaten te bekomen in de richting van het praktisch gebruik van Esperanto in internationaal leven en over een internationale overeenkomst betreffend de introductie van Esperanto in de scholen. De resultaten waren niet volledig bevredigend. Voor verschillende redenen. Een van deze is het aarzelen van de grote natieën, in 't bijzonder Frankrijk, zich te verbinden op een manier welke zij vreesen noodlottige gevolgen te zullen hebben op de wereldverspreide belangrijkheid van hun nationale talen. Langen tijd was de Perzische afgaardiging bij den Bond het hoofdkwartier voor het werk ten gunste van het Esperanto, en de krachtigste steun kwam van alle andere kleine naties. 't Is niet onwaarschijnlijk dat in de Vereenigde Naties hetzelfde zal gebeuren. De krachtinspanningen zullen tegenwoordig zijn tenzij de vertegenwoordigers van V.S.A., Gr.Britt., Rusland, Frankrijk en China goed ingelicht zullen zijn over het vraagstuk van de Internationale taal en sympathiek zullen staan tegenover de enige praktische solutie: Esperanto.

De Esperantobeweging in deze sleutellanden zal daarom een bijzondere verantwoordelijkheid hebben in de toekomst.

Trad. el la Angla: Emiel Stalpaert.
